

17/05/2024

CHUYÊN VIÊN PHÂN TÍCH

Nguyễn Thiện Nhân

nhannguyen@phs.vn

Triển vọng có thể cải thiện nhờ chính sách nhưng còn nhiều bở ngỡ

- Ngành phân bón đã trải qua năm 2023 nhiều thách thức khi sản lượng và giá bán đều giảm mạnh so với năm trước.
- Trong ngắn hạn, kết quả kinh doanh Q1/2024 có nhiều khởi sắc nhờ yếu tố mùa vụ và tình hình xuất khẩu cải thiện. Tuy vậy, triển vọng dài hạn của ngành vẫn còn nhiều bở ngỡ.
- Luật thuế GTGT sửa đổi áp thuế GTGT 5% lên mặt hàng phân bón sẽ là điểm sáng nổi bật cho các doanh nghiệp trong ngành.

Ngành phân bón chật vật đi qua năm 2023 khi giá bán và xuất khẩu hạ nhiệt nhanh chóng

Từ mức nền cao của năm 2022, ngành phân bón đã trải qua một năm 2023 sụt giảm mạnh về kết quả kinh doanh, nguyên nhân chủ yếu do:

1. Giá bán, đặc biệt là giá Urê và NPK đã rơi nhanh chóng về mức trước Giai đoạn Mở cửa sau đại dịch Covid (cuối năm 2021) và Chiến tranh Ukraine (đầu năm 2022).
2. Nhu cầu nội địa chỉ tăng nhẹ trong khi xuất khẩu giảm mạnh do vấp phải cạnh tranh lớn từ Trung Quốc và Nga, trong khi các sản phẩm đều chịu thuế xuất khẩu là 5%.
3. Chi phí đầu vào, đặc biệt là khí tự nhiên, tiếp tục xu hướng tăng.

Do thị trường phân đạm trong nước đã đạt trạng thái bão hòa nên hầu hết các doanh nghiệp sản xuất phân đạm chủ chốt đều bị ảnh hưởng nghiêm trọng bởi tình hình trên. Cụ thể, DPM và DCM trong năm 2023 lần lượt ghi nhận doanh thu giảm 27% và 21%, nghiêm trọng hơn, LNST của 2 doanh nghiệp này lần lượt giảm 90% và 74% so với năm 2022.

Trong khi đó, các doanh nghiệp chuyên sản xuất phân NPK như BFC và LAS lại cho thấy ít bị tác động hơn. Kết thúc năm 2023, BFC ghi nhận LNST giảm khoảng 30% còn 134 tỷ đồng, còn LAS thậm chí còn có LNST tăng trưởng mạnh lên 148 tỷ đồng (+68% YoY) nhờ chủ động cắt giảm chi phí và chủ động nguồn nguyên liệu đầu vào giá thấp.

Triển vọng ngành sẽ được dẫn dắt bởi thay đổi chính sách và bức tranh xuất khẩu dần cải thiện

Trong Q1/2024, hầu hết nhóm phân bón đều ghi nhận kết quả kinh doanh tích cực so với cùng kỳ nhờ tình xuất khẩu phân bón có nhiều chuyển biến tích cực trong ngắn hạn (đạt trên 499 nghìn tấn, tương đương 207 triệu USD, tăng 23% về khối lượng và khoảng 13% về kim ngạch so với cùng kỳ, theo số liệu của Tổng cục Hải quan). Đặc biệt, DCM ghi nhận LN gộp tăng mạnh (+24.8% YoY) nhờ hết khấu hao nhà máy Urê.

Về triển vọng của ngành trong ngắn và dài hạn, chúng tôi nhìn thấy một số yếu tố sẽ có tác động tích cực đến ngành như:

1. Các quốc gia xuất khẩu phân bón chủ chốt (đặc biệt là phân đạm) như Nga và Trung Quốc đều ban hành các hạn chế xuất khẩu nhằm bình ổn thị trường nội địa.
2. Về dài hạn, nhóm phân bón có thể hưởng lợi đáng kể từ Luật thuế GTGT sửa đổi (dự kiến có hiệu lực từ 2025), quy định phân bón là mặt hàng chịu thuế GTGT 5% thay vì không chịu thuế GTGT như hiện nay. Từ đó, thuế GTGT đầu vào sẽ được khấu trừ, làm giảm giá thành sản phẩm, giúp cải thiện đáng kể biên lợi nhuận cho ngành.